

מד, 19-20

בראשית, ויגש

20. And we said }
unto my lord:

We have a father,
an old man,
and a child of (his) }
old age, a little }
one;

and his brother is
dead,

20 וַנֹּאמֶר אֵל-
אֲדֹנָי
יְשׁוּלָנוּ אָב זָקֵן
וְיָלֵד זָקֵן
קָטָן
וְאָחִיו מֵת

for thou (art) even }
as Pharaoh. }
19. My lord asked }
his servants, say- }
ing: }
Have ye a father, }
or a brother? }
כִּי כַמּוֹד כְּפַרְעֹה:
אֲדֹנָי שָׁאַל
אֶת-עֲבָדָיו לֵאמֹר
הֲיֵשׁ לָכֶם אָב
אוֹ-אָח:

Joseph, said the *melamed*, wasn't asking his brothers about *avhut de-itgalun* (revealed fatherhood), but about *avhut de-itkasun* (hidden fatherhood). In our modern idiom, he wasn't asking about biological fatherhood but rather about existential fatherhood. Joseph was eager to know whether the brothers were committed to their origin. *Ha-yesh lachem Av?* Are you rooted in your father as the foundation of your existence, or are you merely a band of rootless, wandering shepherds?

מח, 5-6

בראשית, ויחי

28 וַיְחִי יַעֲקֹב
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
שִׁבְעַת עָשָׂר שָׁנָה
וַיְחִי יַמֵּי-יַעֲקֹב
שָׁנֵי חִיָּו
שִׁבְעַת שָׁנִים
וְאָרְבָּעִים וּמָאתַיִם
שָׁנָה:

even as Reuben and }
Simeon, }
shall be mine. }
6. And thy issue,
that thou begetteth }
after them, }
shall be thine;
after the name of }
their brethren }
shall they be called }
in their inherit- }
ance. }

כִּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן
יִהְיוּ לִי:
וּמִוֹלְדֹתֶיךָ
אֲשֶׁר-הוֹלַדְתָּ
אַחֲרֵיהֶם
לְךָ יִהְיוּ
עַל שֵׁם אֲחֵיהֶם
יִקְרָאוּ בְּנֵחֻלָּתָם:

5. And now thy two }
sons, }
who were born unto }
thee }
in the land of Egypt }
before I came unto }
thee into Egypt }
are mine;
Ephraim and Ma-
nasseh,

5 וְעַתָּה שְׁנֵי-
בְנֶיךָ
הַנּוֹלָדִים לָךְ
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
עַד-בָּאתִי אֵלֶיךָ
מִצְרַיִמָּה
לִי-הֵם
אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה

שִׁבְעַת עָשָׂר שָׁנָה - for seventeen years. Parashas Vayeishev and Parashas Vayechi begin with the number seventeen. At seventeen years of age Joseph tended the flocks with his brothers (37:2). This is

not a coincidence. Jacob's teachings were responsible for Joseph's tenacity and persistence in times of distress as well as success. Jacob knew that the longer a leader exercises authority, the tougher, more proud and less sensitive he becomes. There was still danger that after Jacob's death, Joseph might imitate other rulers in their way of life. Jacob therefore reviewed the teachings he had passed on to Joseph during his first seventeen years. He recognized the need to fortify Joseph, the middle-aged viceroy of Egypt who wielded absolute power, against all temptations associated with the exercise of that power. This took Jacob seventeen years of continuous teaching, the same number of years originally required to fashion Joseph's young personality and imbue it with the morality and piety of Abraham and Isaac. (Vision, p. 55)

דאמר רבי שמעון בן לקיש: "ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם". ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימיו, ונסתלקה ממנו שכינה. אמר: שמא חס ושלום יש במטתי פסול, קאברהם שיצא ממנו ישמעאל, ואבי יצחק שיצא ממנו עשו? אמרו לו בניו: "שמע ישראל, ה' אלהינו ה' אחד". אמרו: קשם שאין בלבך אלא אחד, קר אין בלבנו אלא אחד. באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד"

As Rabbi Shimon ben Lakish said that it is written: "And Jacob called his sons and said, Gather around and I will tell you what will occur to you in the end of days" (Genesis 49:1). Jacob wanted to reveal to his sons when the complete redemption would arrive at the end of days (see Daniel 12:13), but the Divine Presence abandoned him, rendering him unable to prophesy. He said: Perhaps the Divine Presence has abandoned me because, Heaven forfend, one of my descendants is unfit, as was the case with my grandfather Abraham, from whom Ishmael emerged, and like my father Isaac, from whom Esau emerged. His sons said to him: Hear Israel, our father, the Lord is our God, the Lord is One. They said: Just as there is only one God in your heart, so too, there is only one in our hearts. At that moment Jacob our father said in praise: Blessed be the name of His glorious kingdom for ever and ever, as all his children were righteous.

23. Upon Joseph's knees (Understand this) as as the Targum renders it: (Joseph) brought them up between his knees.	23 על־ברְכֵי יוֹסֵף. כְּתַרְגוּמוֹ:— גִּדְלָן בֵּין בְּרָכָיו:	a hundred and ten } years. }	מֵאָה וְעֶשְׂרִי שָׁנִים: מִפְטִיר	(2)
		23. And Joseph saw	23 וַיֵּרָא יוֹסֵף	
		Ephraim's children } of the third } (generation); }	לְאַפְרַיִם בְּנֵי שִׁלְשִׁים	
		also the children of Machir	גַּם בְּנֵי מַכִּיר	
		the son of Manasseh	בֶּן־מְנַשֶּׁה	
		were born upon Joseph's knees. }	יָלְדוּ עַל־בְּרָכָיו יוֹסֵף:	

but make them known	וְהוֹדַעְתֶּם
unto thy children } and to thy children's children;	לְבָנֶיךָ וּלְבְנֵי בָנֶיךָ:
10. the day that thou stoodest	10 יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ
before the Lord thy God	לְפָנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
in Horeb,	בְּחֹרֵב

(1) Rabbi Joshua ben Levi amplifies this theme through his interpretation of a statement in Deuteronomy (4:9-10): make them known to your children and to your children's children. The day you stood before the Lord your God at Horeb...He asserts that whoever teaches his grandson Torah is considered as if he himself received the Torah from Mount Sinai. Although one has a greater obligation to teach one's children than one's grandchildren (Hilchos Talmud Torah 1:2), Rabbi Joshua's statement could be interpreted that, as far as "receiving the Torah from Mount Sinai," that is, the transmission of the mesorah, is concerned, grandchildren may indeed take precedence over children. A father can never be certain that his children will transmit his mesorah to their children. When a grandfather teaches his grandchildren directly, however, he is guaranteeing that the chain of mesorah will continue. (Mipeninei Harav, p. 406)

שורש אר"ח סימן מז סעיף ג-ד

1)

(ג) הכותב בדברי תורה, אע"פ שאינו קורא, צריך לברך. (ד) המהרהר בדברי תורה, אינו צריך לברך. הגה: וה"ה דיכול לפסוק דין בלא נתינת טעם לדבריו (ר"ן פ"ק דשבת ופ' כל הצלמים כתב דהוי כהרהור).

משנה ברורה סימן מז ס"ד

(ד) הכותב - ס"ל דכתיבה עדיף מהרהור והטעם י"א משום דעביד מעשה וי"א דדרך הכותב להוציא תיבות מפיו בשעת הכתיבה:

(מפני הרב (עמוד כז)

עיי' שורש (סי' מ"ז ס"ד) שהמהרהר בדברי תורה אין צריך לברך. ועיי"ש בביאור הגר"א שהקשה על זה, דהלא ההרהור הדברי תורה הוא גם כן מצוה, וכדכתיב, והגית בו יומם ולילה. וביאר הזה רכנו, שלדעת הרמב"ם במנין המצוות שני חלקים יש למצות תלמוד תורה, לתלמוד וללמד, והלומד ע"י הרהור הרי איננו מקיים את המצוה בשלמותה, שהרי ע"י הרהור, לא ניתן ללמד לאחרים, ואין בידו אלא הקיום האחד של ללמוד, בלי הקיום השני של ללמד, ועל עשיית מצוה שלא בשלימותה לא תקנו ברכה.

רא"ש פ"ק - ס"ס האזור - ח"א

היא שצונו ללמוד תורה וללמדה וזהו הנקרא תלמוד תורה, והוא אמרו ושננתם לבניך וכתוב בספרי לבניך אלו התלמידים שהתלמידים קרויים בנים שנאמר יצאו בני הנביאים, ושם נאמר ושננתם שיהיו מחוזדים בתוך פיך כשאדם שואלך דבר לא תהא מגמגם לו אלא אמור לו מיד. וכבר נכפל זה הצווי פעמים רבות ולמדתם ועשיתם למען ילמדו, וכבר נתפזר הצווי והזרוז על מצוה זו במקומות רבים מן התלמוד, והנשים אין חייבות בה מאמרו ולמדתם אותם את בניכם אמרו בניכם ולא בנותיכם כמו שהתבאר בגמרא (קדושין ל"ו). (בפרשת ואתחנן, אהבה הלכות תלמוד תורה פרק א')